

שם הפרויקט		מס' פרויקט
הבנת דפוסי חצייה של הולכי רגל קשישים בעת השימוש בפלאפון		2022-01-026
מנחה שותף	מנחה אקדמי	
-	דר' אבינועם בורובסקי	
חברי הצוות		
-	נטע לוי	רעות מור
-	lowy@post.bgu.ac.il	rmor@post.bgu.ac.il

תקציר

אזרחים ותיקים (+65) הם קבוצת הגיל הנמצאת בסיכון הגבוה ביותר מכלל הולכי הרגל בישראל. מעורבותם הרבה בתאונות דרכים מתבטאת בכל המדדים של היפגעות הולכי רגל: ביחס לשכיחותם באוכלוסייה, ביחס לקילומטר הליכה וביחס למספר חציות כביש. הם מעורבים בעיקר בתאונות במצבי תנועה מורכבים, כגון: צמתים לא מרומזרים, כבישים מרובי נתיבים, כשיש תנועה דו-כיוונית רבה וכן במהלך שימוש באמצעי תחבורה ציבורית לרוב באיזור מגוריהם או במרכזי קניות.

על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בשנת 2017 נפגעו בתאונות דרכים 790 אזרחים ותיקים בעת שהלכו בדרכים. בשנה זו מספר האזרחים הוותיקים ההרוגים כהולכי רגל היה הגבוה ביותר מזה עשר שנים. כמו כן שליש מהתאונות שבהם נהרגו או נפצעו קשה הולכי רגל אירעו במעברי חציה בדרכים עירוניות. נתונים מדאיגים אלו מהווים את המוטיבציה לביצוע מחקר זה והיא לבחון את דפוסי מעבר החצייה של הולכי רגל קשישים במעברי חצייה בסביבה עירונית במטרה לסייע בהפחתת מספר הנפגעים כהולכי רגל בקרב אוכלוסייה זו.

במסגרת המחקר, בוצע ניסוי תצפיתי תחת תנאי שטח אמיתיים בשני מעברי חצייה של כביש דו-סטרי, לא מרומזר, בסביבה עירונית בעיר באר שבע. התצפיות נאספו במשך כחודש (18 שעות תצפית) בשעות שונות לאורך היום וימים שונים בשבוע, תוך שימוש במצלמת GO-PRO-4 אשר מוקמה במקום נסתר בכדי למנוע מהמשתתפים בניסוי לשנות את התנהגותם ותיעדה את כלל טווח החצייה. במהלך התצפיות תועדו 270 הולכי רגל בני 18 ומעלה המחולקים לשבע קבוצות: +75, 70-74, 65-69, 60-64, 55-59, 30-54 ו-18-29. בנוסף, לאחר השלמת החצייה, הולך הרגל שתועד התבקש לענות על סקר אודות דפוסי התנהגותו במעבר החצייה. על הסקר ענו 528 נבדקים בשילוב הפרויקט הקודם ומטרתו הייתה בחינת המודעות של הולך הרגל לדפוסי החצייה שלו בהתאם למשתנים התלויים.

בהתבסס על סקר הספרות, מתצפיות אלו הופקו המשתנים התלויים אשר כללו: יצירת קשר עין עם הנהג, הטיית המבט מטה בעת החצייה, הסטת המבט לצדדים טרם ובעת החציה, התעסקות ושיחה בטלפון הנייד.

לצורך בחינת המתאם בין תוצאות המדדים האובייקטיביים שהופקו מהסרטונים לתשובות הסקר, חושבו מתאמי פירסון (Pearson correlation coefficient, PCC) ובוצעו מבחנים סטטיסטיים לבדיקת מובהקות סטטיסטית. בנוסף לניתוחים אלו, המשתנים התלויים נותחו באמצעות רגרסיה לוגיסטית, במסגרת העבודה של מודלים לינאריים מוכללים (Generalized Linear Models, GLM). כלל הנתונים נותחו באמצעות תוכנה ייעודית (SPSS).

התוצאות העיקריות מניתוח משתנים אלו הראו כי הולכי רגל קשישים בני 55 ומעלה בעלי סיכוי גבוה יותר להסתכל לצדדים בעת החצייה. כמו כן, קבוצות הקשישים המתאפיינות בפרד מנפילות (FOF) בעלות סיכוי גבוה יותר ביחס לשאר הקבוצות להסתכל מטה בעת החציה ואינן נוטות להסתכל לצדדים בעת החציה. בנוסף, על פי הספרות ותוצאות המדד התעסקות בפלאפון, קבוצת גילאי 18-30 בעלת הסיכוי הגבוה ביותר לשימוש בפלאפון בעת החציה. ניתן היה לראות גם כי מתאם פרסון במדד התעסקות בפלאפון בפועל אל מול הסקר שבוצע הינו חזק. על אף מובהקות התוצאות יש להמשיך לחקור סביבות חצייה ומדדים נוספים שיכולים ללמד על התנהגותם של הולכי הרגל הקשישים. וכן ניתן לשקול ביצוע מחקר על שימוש בפלאפון בעת חציה בקרב קבוצות גיל צעירות יותר.

מילות מפתח: קשישים, הולכי רגל, סריקת כביש, קשר עין, התעסקות בפלאפון.